

Veestapel van de broers Brinks stond deze winter slechts drie weken op stal

Weiden in een maaisnede

De melkveestapel van de broers Alfred en Hans Brinks haalt het grootste deel van het rantsoen zelf uit de wei, met een zo kort mogelijke stalperiode. Dat zorgt voor veertien cent aan toegerekende kosten, een gezondere veestapel en meer arbeidsgemak.

tekst **Ivonne Stienezen** video-impressie www.veeteelt.nl

Alfred en Hans Brinks, Holsloot

Het Pure Graze-concept is voor de broers Brinks een lagekostensysteem. Hiermee realiseren ze extra inkomsten van hun bedrijf.

Aantal koeien:	135
Melkquotum:	800.000 kg
Hoeveelheid land:	66 hectare huiskavel, 9 hectare op afstand
Aantal stuks jongvee:	90

Het eerste wat opvalt in het weiland bij Alfred (37) en Hans (41) Brinks in het Drentse Holsloot, is het lange gras. De 135 holsteinkoeien lopen in een maaisnede. Ze vreten het perceel niet kaal, maar toppen het. Als Alfred aan komt rijden op de quad om het draadje van het stripgrazen te verzetten, gaan alle koeien al klaarstaan naast de draad en beginnen direct weer met vreten zodra de draad opschuift. Ook aan de achterkant van de strip staat een draad, zodat de koeien niet kunnen 'teruggrazen'.

De broers Brinks werken grotendeels volgens het systeem van 'Natuurlijk werken' van organisatie Pure Graze (zie kader). Dit is een lagekostensysteem dat uitgaat van zo veel mogelijk beweiding. Alfred legt uit waarom ze hierop zijn overgeschakeld. 'Binnen onze maatschap wilden we extra inkomen genereren, zonder al te veel kosten te maken. Een quotum van acht ton melk is te klein voor twee man, ondanks de verbreding met boerengolf en de baan die Hans buitenshuis heeft voor drie dagen in de week.' Alfred vervolgt: 'Dag en nacht weiden sprak me altijd al aan. "Natuurlijk werken" geeft daar een gezonde invulling aan. Doordat de koeien weiden in een maaisnede, halen ze voldoende eiwit, energie én structuur uit het gras, omdat ze ook stengels vreten. Zo houd je de koeien gezond. En doordat het een lagekostensysteem is, hebben we extra inkomsten. Bovendien past het goed op ons bedrijf omdat we een grote huiskavel van 66 hectare hebben.'

In 2011 maakte de maatschap de overstap naar 'Natuurlijk werken'. 'Die drie

jaar hadden we ook nodig om om te schakelen naar een voorjaarskalvende veestapel. Want dat is nodig voor dit systeem', stelt Alfred.

Voorjaarskalvend

'De koe is namelijk het meest efficiënt met haar voer als ze nieuwmelkt is. In najaarsgras kun je een nieuwmelkte koe niet opstarten. Daarom moet het gros afkalven tussen half februari en eind mei. Het is wel belangrijk om deze omschakeling zo snel mogelijk te realiseren, want overlopers kosten veel geld, ze vreten veel voer zonder dat de productie op peil blijft', vertelt Alfred.

Dat de koeien veel gezonder zijn dan in het oude systeem, is voor de broers Brinks overduidelijk. 'We hebben sinds de omschakeling geen leibmaagverdraaiing meer gehad', vertelt Hans. 'In de afgelopen drie jaar hadden we misschien twee koeien met melkziekte. Ook de klauwen zijn veel gezonder. Het onderhoudsbekappen is niet meer nodig. We bekappen hooguit nog zo'n 30 tot 40 koeien per jaar.'

Ook het aantal uierontstekingen is veel minder, het afgelopen jaar telden ze er vier. 'Vroeger hadden we wel twee mastitisevallen per maand', becijfert Hans. 'Het tankcelgetal is niet heel laag, zo tussen de 150.000 en 300.000 cellen per milliliter.' Koeien met mastitis behandelen ze wel met antibiotica.

De dierenartskosten zijn ook flink gedaald op het bedrijf. 'We doen niet meer aan periodieke bedrijfsbegeleiding, dat heeft voor ons geen toegevoegde waarde meer', aldus Alfred. De dierenarts komt alleen nog voor het onthoornen van de kalfjes, voor drachtcontrole en incidenten bij een zware verlossing. Negentig procent van de koeien kalft af zonder hulp van de veehouders.

Drie weken op stal

Voorheen was het bedrijf van Brinks een regulier bedrijf, de melkproductie was 9600 liter per koe per jaar, het rantsoen bevatte 30 procent mais en 70 procent gras. Nu geven de koeien zo'n 7000 liter melk per koe per jaar, met een vetgehalte van 4,07 procent en een eiwitgehalte

Van boven naar beneden:

- Alfred en Hans Brinks uit Holsloot
- De verbeterde kavelpaden helpen om de stalperiode kort te houden
- Alfred houdt de administratie van het weiden en maaien nauwkeurig bij
- De voorjaarskalvende veestapel geeft veel kalveren ineens

Natuurlijk werken: melken op basis van puur gras

'Natuurlijk werken' is een bedrijfssysteem dat uitgaat van zo natuurlijk mogelijk produceren tegen een zo laag mogelijke kostprijs. Ado Bloemendal van Pure Graze ontwikkelde dit 'grazingsysteem' speciaal voor de omstandigheden in

Noordwest-Europa. 'Het is een weidesysteem dat gebruikmaakt van het huidige kennistijdperk', legt Bloemendal uit. 'Respect voor de natuur en diergezondheid zijn belangrijke pijlers.'

Veehouders die het concept volledig toe-

passen, kunnen hun producten afzetten als Pure Graze-producten. Dat betekent onder meer: geen antibiotica, geen krachtvoer, geen kunstmest en geen bestrijdingsmiddelen.

➔ Meer info op www.puregraze.com

van 3,41 procent. Het rantsoen bestaat volledig uit gras, aangevuld met maximaal drie kilogram krachtvoer per koe per dag.

Het streven is 7500 liter melk per koe per jaar, maar doordat nog niet alle koeien de omschakeling naar voorjaarskalvend hebben gemaakt, blijft de productie nog wat achter. 'We zijn fors gezakt in productie, maar het is veel belangrijker om te kijken naar wat er onder de streep overblijft', legt Hans uit.

De melkproductie is behoorlijk stabiel: de koeien laten het niet snel afweten qua melkproductie, ook niet bij slecht weer. 'Ik zorg wel altijd dat ze voldoende gras opnemen. Daarom verzetten we de draadjes ook vier keer per dag, dat stimuleert de opname', aldus Alfred. 'Aan de hand van de buikvulling en ook op fingerspitzengefühl bepaal ik of het nodig is om bij te voeren met kuilgras. Ik heb bijvoorbeeld geleerd dat het vooral bij droog weer belangrijk is om op tijd bij te voeren. Ook om te zorgen dat de hergroei niet in het geding komt. Die hergroei bepaalt namelijk hoe lang je in de winter kunt doorweiden. Daarom is die achterdraad bij het stripgrazen ook zo belangrijk. Als de koeien gaan teruggrazen, wordt het weiland te kort en dat belemmert de hergroei.'

Afgelopen jaar was de stalperiode drie weken, de jaren daarvoor was die twee maanden. 'Als de kavelpaden beter wa-

ren geweest, had het deze winter nog korter gekund', stelt Alfred. Inmiddels zijn de kavelpaden verbeterd.

Saladebuffet met kruiden

De 75 hectare grond, zand op veen, is voor het grootste deel ingezaaid met gras-klaver. Eén perceel van 4,5 hectare is ingezaaid als saladebuffet, een specifiek soort weiland ontwikkeld door Pure Graze. Hierin staan zes soorten klaver, vier soorten gras (kropaar, timothee, rietzwenk en Engels raaigras) en kruiden als cichorei, duizendblad en peterse lie. De koeien lopen er graag en er komt veel droge stof vanaf. Ook krijgt het relatief weinig mest: 30 kuub drijfmest en een beetje kas. Alle andere percelen krijgen 100 kg zuivere stikstof per hectare als kunstmest, naast ongeveer 50 kuub drijfmest. 'Onze normale percelen beweiden we in een cyclus van ongeveer 30 dagen, het saladebuffet kan elke drie weken alweer worden beweide', vertelt Alfred. 'Je moet wel jaarlijks doorzaaien om de kruiden erin te houden.'

De voermengwagen waar ze voorheen mee voerden, is verkocht. 'We hebben überhaupt nog maar een schamel machinepark', vertelt Alfred. Ze hebben nog een trekker met voorlader, een grasmaaier, een tank met injecteur, een kuilvoersnijder en een shovel. Er is zelfs geen schudder meer. 'We hebben veel minder wintervoer nodig, we kuilen on-

geveer 100 hectare. We kunnen het ons daarom veroorloven een moment te kiezen dat het goed droogt, dan hoeft je helemaal niet te schudden.' Ze maaien meestal 2500 tot 3500 kg droge stof, daar hebben de koeien dan ook al in gelopen. De snede die ze bijvoorbeeld half mei maaien, is al drie keer beweide dit jaar, in februari, maart en april.

Inkruisen met mrij

Alfred was gewend om te werken met genetisch hoogwaardig fokmateriaal, hij is medeoprichter van Diamond Genetics. Maar een flink deel van de koeien die de broers hadden, past niet in dit systeem. 'Ze blijven wel gezond, maar worden niet op tijd tochtig. Ook hebben die grote koeien te veel onderhoudsvoer nodig.' De broers zijn daarom op zoek naar de ideale koe: niet te groot, een koe die wat reserves heeft en natuurlijk elk jaar een kalf geeft. 'Uit een onderzoek voor biologische bedrijven blijkt mrij goed te passen bij ons systeem', vertelt Alfred. Ook de extra gehalten zijn een pluspunt. Daarom lopen er sinds 1 mei twee mrijdekstiertjes in het melkveekoppel, aangekocht bij mrij-fokker Van Eek uit Nijbroek. De broers zijn er nog niet helemaal uit hoe ze vervolgens verder gaan fokken richting hun ideale koe. Wel willen ze doorgroeien naar een vee-stapel van 180 dieren.

Alfred legt tot slot nog uit waarom de broers niet hebben gekozen voor de omschakeling naar biologisch. 'Bij het biologische systeem krijgen de dieren duur krachtvoer en mag je geen gewasbescherming en antibiotica gebruiken. Die beperkingen willen wij niet. Zolang we onze melk niet afzetten als Pure Graze-product, is het hele systeem vrijblijvend, we zijn eigen baas over de invulling. We halen onze winst uit de lage kosten die we maken, we hebben weinig kosten voor loonwerk, de dierenarts en kunstmest.' Uit het boekhoudrapport blijkt dat de toegerekende kosten inclusief loonwerk voor een liter melk 14 cent bedragen. De voerkosten voor alleen het melkvee bedragen 5 cent per liter.

Het beste resultaat is voor de broers overigens het arbeidsgemak. 'We lopen niet meer te rennen en te vliegen, we kunnen ook wel eens allebei een dag weg', legt Alfred uit. 'Dan verzetten we het draadje in het weiland gewoon wat verder.'

De melkveestapel krijgt dag en nacht weidegang

